DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

HYDROPE-ANASARCA.

DISSERTATIO MEDICA
INAUGURALIS,

DE

HYDROPE-ANASARCA:

QUAM

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex auctoritate reverendi admodum viri

D. GULIELMI WISHART, S. T. D.

ACADEMIAE EDINBURGENAE PRAEFECTI;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI *consensu,*
et nobilissimae FACULTATIS MEDICAE *decreto;*

PRO GRADU DOCTORATUS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS
RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS,
ERUDITORUM EXAMINI SUBJICIT

ROBERTUS LANGLANDS, Scotus.

Ad diem 5 Julii, hora locoque solitis.

EDINBURGI:
Apud HAMILTON, BALFOUR, et NEILL.
M, DCC, L.

VIRO PRAECLARO,

GILBERTO ELLIOT
DE STOBS
EQUITI BARONETTO;

MORUM HUMANITATE,
PIETATE INTEMERATA,
CAETERISQUE VIRTUTIBUS QUAE HOMINEM ORANT,
ADMODUM CONSPICUO,
ET VERE NOBILI:

OB INSIGNEM, QUA ME SEMPER EXCEPIT,
BENEVOLENTIAM,
SUMMOPERE COLENDO:

NEC NON,

NEC NON,

D. JOANNI RUTHERFOORD

MEDICINAE THEOR. ET PRACT.

IN ACADEMIA EDINBURGENA

PROFESSORI CELEBERRIMO;

INGENIO, DOCTRINA, ET IN ARTE MEDICA PERITIA,

NOMEN VERE MAGNUM MERITO

ADEPTO;

EGREGIIS ANIMI DOTIBUS

ORNATISSIMO:

PATRONIS OPTIME DE SE SUISQUE MERITIS,

HANC DISSERTATIONEM,

PRIMOS SUOS IN ARTE MEDICA CONATUS,

GRATO ANIMO

OFFERT

ROBERTUS LANGLANDS.

DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS,

DE

Hydrope-Anaſarca.

UT legibus hujus Academiae obtemperem, quibus ſancitur ut unuſquiſque ad gradum artiſque Medicae honores aſpirans, ſpecimen diligentiae ſuae emittat; de Hydrope quaedam perſcribere volui. Quoniam vero extra limites incepti hujuſmodi duceret, de omnibus hujus morbi ſpeciebus verba facere, ſimulque, ne eruditis taediam pariam, de Anaſarca pauca his proferre licet.

INTER morbos chronicos eximius eſt Hydrops, et, uti ait Aretaeus *, injucundum aſpectu vitium, et toleratu difficile: ſumitur pro aquae in aliqua corporis cavitate, aut in ejuſdem habitu, collectione. Hinc oritur morbi diviſio, cujus ſpecies interdum ſejunctae, ſaepius vero, Anaſarca, Aſcitem, ut et alias ſibi ſpecies adjungit.

A BREVITATI

* De ſignis et cauſis. diuturn. morb. lib. 2. cap. 1.

Brevitati inſtitutae nequaquam congrueret, ſi omnia Anaſarcae nomina a diverſis rei Medicae ſcriptoribus conſignata, hic inſerere conarer; ſcire ſufficit, quod Anaſarca ab ανα *circa*, et σαρξ *caro*, apellata eſſe videtur; a Medicis Graecis * vocatur Ανασάρκα, Υποσαρκα, Λευκοφλεματιὰς, ac interdum ſimpliciter Φλεγματίας; a Latinis †, *aqua intercus*, ac *ſubtercus*, vel *aqua inter cutem*, vel *ſubter cutem*. Adeſſe dicitur, quoties ſerum aquoſum, in toto habitu pinguedinis ſubcutaneae, ſtagnat vel effunditur ‡.

Nonnulli Leucophlegmatiam ab Anaſarca diſtinguunt; ita Aretaeus, "Si omne corpus intumeſcat ex alba "pituita, craſſa et frigida, φλεγματιας ei nomen eſt; ſi in "humorem ſanguineum, aquoſum, tenuem, carnes li-"quatae fuerint, Hydrops-anaſarca generatur ‖:" quibus verbis per Anaſarcam intelligit, morbum in ultimum ſtadium evectum; ut ex prognoſi ejus patet. "Nam omnes, "inquit, Hydropum ſpecies pravae ſunt; ſed inter ipſas, "Leucophlegmatias mitior habetur, difficilis tympanias, "adhuc tympania difficilior Anaſarca: opportet enim "medicum, hoc in morbo, totum hominem permutare, "quod neque diis ipſis facile fuerit." Ita quoque, Leucophlegmatiam ab Anaſarca, nonnulli etiam inter recentiores deſtinctam habent. E contra vero, Leucophlegmatiam, Hypoſarcidium, Anaſarcum, ſynonyma eſſe, unum idemque ſignificantia, voluit Galenus; qui proinde Medicos

* Hippoc. Aretaeus. Paul. Æginet.
† Plaut. in menaechmis.—Celſus, de medicin. lib. 3. cap. 21.
‡ Boerh. Aph. 1225.
‖ Aretaeus. lib. 2. cap. 1.

dicos ea diſtinguentes improbat. Nam Hippocrates, Leucophlegmatiam in Hydropem tandem deſinere, et eſſe quaſi hujus morbi initium exiſtimavit: " Ait enim; " Leucophlegmatiae Hydrops ſupervenit *." Et alibi †, " Quum Λευκον φλεγμα corpus detinuerit, totum corpus " tumore albo intumeſcit, &c. Si curatus fuerit, " inchoante morbo, convaleſcit; ſin minus, in Hydro- " pem tranſit, et hominem perimit." Ex his igitur omnibus, una cum Williſio ‡ concludere velim, Leucophlegmatiam ab Anaſarca, non ſpecie, ſed gradu tantum differe.

SEQUITUR proxime, ut hujus morbi cauſas recenſeamus; haud vero alienum fore judicavi, quaedam prius, de natura humorum noſtrorum, et ſolidorum in eos actione praefari.

SANGUIS noſter nudo oculo conſpectus, humor homogenius et ruber apparet: Liewuenhoekii vero microſcopiis, detegitur componi, ex globulis rubris majoribus, ſero tenuiore, pellucido, innatantibus. Hi globuli, ex ſex minoribus ſeroſis flaveſcentibus, ſibi mutuo appreſſis, conflantur. Seri pelluciditas, aciem microſcopii fere eludit; attamen veriſimile videtur, has ſphaerulas ſeroſas etiam ex aliis adhuc minoribus componi; et ſic deinceps.

Hocce

* Aphoriſm. 74. § 7.
† De affectionibus, cap. 5. charter tom. 7. p. 625.
‡ Pharmacent. rational. par. 2.

Hocce Liewuenhoekii inventum, illuſtrant phaenomena, in miſſo ſanguine obſervanda: ſanguis enim fluens, ubique ſimularis videtur; mox in maſſam rubram ſciſcilem concreſcit, quae ſenſim contracta, exprimit interceptum laticem, omni hora augendum, donec totum craſſamentum a ſero ſeparatur, cui variam in diverſis hominibus obtinet proportionem. Craſſamentum conſtat ex globulis rubris ſibi mutuo attractis; quod, ſi in loco tepido humidoque ponatur, et ſimul quieſcat, neque comprimatur, ſenſim globuli a ſe invicem ſeparantur, et in flavum liquamen, ſero quam ſimillimum, reſolvuntur.

Hic ſanguis praeparatur ex chylo, qui actionem ventriculi paſſus, et, ope ſalivae, bilis, aliorumque liquorum ſubactus, et attenuatus, ad aequabilem cum coctis miſcelam diſponitur. Hinc dum una cum admiſto ſanguine, in cordis caveas accipiatur, vi ejus, per totum ſyſtema arterioſum, valido ſatis motu pellitur, in latera vaſorum perpetuo incidit, et horum elaſticitate, iterum verſus axem repellitur; inde fit vorticoſa ejus gyratio, infinitae colliſiones, et incurſus molecularum in moleculas; et in omni plexu reticulari, fit particularum a diverſis plagis occurrentium, continua concurſio atque receſſus, et punctus contactuum omnigena mutatio.

Ex hac mechanica vaſorum actione, pendent multa in oeconomia noſtra; condenſatur enim chylus levior, et mutatur in ſerum; compinguntur globuli ſeroſi in majo-

res,

res, qui inde rubrum induunt colorem, formantur globuli omnium ſerierum, abraduntur anguli eminentes particularum, fiunt ſphaericae, hinc ſolidiores, et ad motum ſemel impreſſum diutius ſervandum aptiores. Ab his ergo omnibus rite peractis pendent, crudorum ingeſtorum in humoris noſtri vitalis indolem aſſimilatio, corporis nutritio et robur, humorum ſecretiones, excretiones, et abſorptiones, et denique omnes corporis functiones: quibus non rite procedentibus, viam plurimis ſterni morbis primo aſpectu conſtat, inter quos primum tenet locum Hydrops.

Huic efficiundo, operam ut plurimum commodat, quicquid aut vaſa debilitat, aut ſanguinem in ſerum ſolvit; ita ut, ex propriis vaſis in cellulas adipoſas effundatur, ibi ſtagnet, eaſque diſtendat. In membranae enim adipoſae, ut et in aliarum corporis partium cavitatibus, vaſa exhalantia liquores ſuos, ad partes lubricandas, flexileſque reddendas eructant; hi liquores ne nimia copia augeantur, parteſque lubricatas diſtendant, in venas huic operi deſtinatas, iterum reſorbentur. Dum vaſa debita elaſticitate gaudent, ſanguiniſque circulatio rite per illa celebratur, vis venarum abſorbentium, proportionalis eſt arteriarum exhalationi, et liquores debita quantitate adſunt; ex adverſo vero, dum corpus debile redditur, et humores inertes per vaſa laxa fluunt, vis re-

ſorbens deficit, et aqua ſemper, plus minus, accumulari ſolet.

His itaque praemiſſis, ad cauſas varias enumerandas noſmet accingamus, hae obſervatae ſunt.

Morbi Causae.

1mo, Dispositio nativa, laxa, et debilis, accedente vita otioſa, ſedentaria.—Binae enim ſunt cauſae, quae liquida noſtra per canales movent, cordis ſcilicet vis, vaſa impulſo ſanguine diſtendens, et vaſorum elaſticitas, ſanguinem a corde acceptum propellens, ceſſante cordis actione. Ambo vero hae actiones, torpeſcente motu muſculari, laeduntur; inter cauſas quippe motum cordis excitantes, praecipua forte eſt, venoſi ſanguinis in cava ejus influxus. Muſculi autem dum agunt, ſanguinis motum verſus cor accelerant; quod, hoc ſtimulo, citius magiſque contrahitur, et inde, intenditur humorum motus. Ab hoc iterum motu, fit debita unius partis ad alium applicatio, et vaſa elaſticitatem ſuam accipiunt; qua deficiente, liquidum vitale in aquoſum laticem degenerat; adeoque magna moles humoris aquoſi accumulatur. Unde * Hippocrates dixit, otium humectat, et corpus reddit debile; labor ſiccat, et corpus robuſtum efficit. Hinc intelligitur, quare quaedam artificia et vitae genera, ad Hydropem contrahendam, homines quam maxime diſponunt †. Et quare feminae

* De victus ratione ſanorum, lib. 2, cap. 10. charter tom. 6. p. 474.

† Ramazin. de morb. artificium.

nae huic magis ſunt obnoxiae, quam viri; ut obſervavit fideliſſimus Sydenhamus *.

2do, RETENTA in corpore quae excerni debuerant.— Hinc vaſa non ſolum dilatantur, et contractilitatem ſuam amittunt, ſanguiniſque, ob eam cauſam, compingendi poteſtatem; ſed etiam a retento humido, ſanguis diluitur, et in ſerum funditur. Huc ſpectant; ſuppreſſio urinae, vel cohibita perſpiratio †. Potus nimius liquorum diluentium nullis emunctoriis eliminatus ‡. Menſium Haemorhoidumve obſtructio ||. Ex his intelligi poteſt, quomodo ex Plethora oriatur Cahexia.

3tio, OMNES evacuationes nimiae.—Niſi enim humores tanta copia adſunt, quanta ad vaſorum latera dilitanda requiritur; nullus erit eorum renixus, quo globuli minores in majores compingantur; ſed minus compreſſi, a ſe invicem recedent, et leviores facti, motum impreſſum citius amittent. Hinc oritur ſecretionum inopia, earum praecipue, quae chyli confectioni inſerviunt; et inde omnis conditio naſcitur quae corpus turgidum reddit. Tales evacuationes ſunt; Haemorrhagia ex qualibet corporis parte: Dyſenteria diu permanens; Ptyaliſma magna; Sudoris vel Urinae profluvium.

4to. In-

* Syden. de Hydrop.
† Carol. Piſonis obſervationes, p. 333.
‡ Carol. Piſonis obſerv. 113. 114.
|| Paul. Ægineta, lib. 3. cap. 48.

4to, INGESTA cruda et tenacia; qualia ſunt, legumina omnia, et farinoſa non fermentata.—Haec morbo ortum dant, ſi duriora ſint magiſque tenaciora, quam quae a viribus ventriculi coctricibus, in bonum ſuccum permutari poſſint. Hinc *(quia vitium primae coctionis aegre ſecundâ emendatur)* ſanguis ex his paratus, originem ſuam turbidam agnoſcet, et aptiſſimus evadet, qui obſtructiones, et ex his Hydropem pariat. Huc quoque pertinet, perditus ille liquores fermentatos ingurgitandi mos, unde vires viſcerum labefactantur, et vitium humoribus inducitur. Aquae potatio, in iis qui liquoribus generoſis diu adſueti fuerint, ſanguine diluendo, morbo quoque ortum dare poteſt *.

OMNES cauſas adhuc recenſitas, adjuvabit aer humidus, exhalationibus aquoſis foetus: ab hoc enim, fibrae non ſolum humido quaſi balneo ſubmerſae relaxantur, unde minus in fluida agunt; ſed cohibetur etiam perſpiratio.

5to, MORBI praegreſſi; ut morbi acuti, et inter eos praecipue Quartanae, quae Hydropem inducunt; quatenus humores reſolvendo, et attenuando, vaſa debilitant, vel obſtructiones in viſceribus pariunt †: et obſervatu dignum eſt, quod inter hujus morbi cauſas, nulla forſan, obſtructionibus in viſceribus abdominalibus, praecipue

* Sydenham. de Hydrope.

† Vide commentar. Van Swiet. in Boerhaav, Aph. No. 753.

praecipuae in hepate, frequentior ab antiquis rei Medici ſcriptoribus memmoratur *. Imo Galenus dixit, " Il-" lum vel contentioſum eſſe, vel omnino indoctum, qui " in Hydrope, hepar aut per ſe, aut per conſenſum " aegrotare, negaverit." Ab horum enim integritate pendent, chyli praeparatio et confectio, urinae ſecretio, et multa alia, quibus male procedentibus, nemo dubitare poteſt, quin morbo praebeatur cauſa. In Ictero etiam, a bilis reſorptione, ſanguis reſolvitur, et in liquamen funditur.

Phthisis, aliaque pulmonis vitia.—Ab hujus organi defectu Anaſarcam induci, haud eſt cur jure miremur: niſi latet, pulmonem tantas ſanguificandi vires poſſidere, ut a nonnullis ipſe fabricator ſanguinis appelletur.

Hicce morbus ſequente ordine ſe prodit.

Morbi Progressus.

Primo intumeſcere incipiunt pedes, maxime ſole occiduo, ac poſt exercitationem. Is tumor indolens eſt, et ſi digitis prematur, velut in cera aut maſſa depſitiae farinae, depreſſus, et tarde conſurgens apparet: mane autem, et per quietem, excuſſâ materiâ, pedum tumor ſponte ſe ponit. Malo incrementum capiente, pedum inflatio non amplius evanida eſt; quin potius, ſurſum ad crura, mox ad lumbos, et ventris exteriora conſcendit; tuncque, primo intuitu aſcitem mentitur.

* Manget. Bibliothec. Medico-pract. tom. 3. de Hydrope.

At ſi in ſpatium abdominis humor permeârit, Aſcites Anaſarca complicatur. Nonnunquam membrana celluloſa ſcroti etiam aqua impletur, unde Hydroceles ſpecies conſtituitur. Tumor deinde ad externam Thoracis regionem, tandemque ad vultus, et manus obrepit. Ita omne corpus oedematoſum redditur; adeo tamen, ut tumor in hac illave parte, pro ratione ſitus, nunc clarior fit, nunc depreſſior; ſtando enim, partes inferiores, decumbendo, ſuperiores magis intumeſcunt. Pallore etiam cadaveroſo, totum corpus plerumque, dehoneſtatur; membra omnia ſegneſcunt, et ad actiones animales, vitales, et naturales exercendas, maxima eſt ineptitudo. Pulſus undoſus eſt, mollis, et languidus. Urinae parva copia, nec quantitati potus aſſumpti congruens, excernitur. Corpus ſudoris expers eſt, et alvus durus evadit. Anaſarcâ inſuper laborantes, premit ſpirandi difficultas; preſertim a paſtu, ſed magis adhuc a motu, qui ſpirandi neceſſitatem auget. Sitis plerumque adeſt, et progreſſu morbi, ab aquis putreſcentibus, lenta febris exſurgit.

His itaque cognitis, clarior evadit prognoſis; quae praecipue, ex cauſa excitante, magnitudine mali, et tempore durationis, deducenda eſt.

Prognosis. Si morbus enim novus ſit, a nullo præexiſtente vitio ortum ducens; ſi vires integrae, corpus juvenile, et aquae non magna copia cumulata ſit; ſi viſcera bene conſtituta, alio morbo non perdita; nec obſtructionum ſigna;

ſi

ſi aquae nondum putridae; aeger a febre immunis; et abſint tuſſis, dyſpnoea, et ſitis; ſi hae inquam adſint conditiones, convaliturum judico aegrum.

Ex adverſo vero; ſi morbus a pulmone praecipue, aut hepate male affectis, ortus fuerit, aut cum aliis morbi ſpeciebus, praecipue Hydro-cephalo aut Pectoris, complicetur; ſi ingenti aquarum collectione, cavitates multum diſtendantur; et ubi, medicamentis adhibitis, aquae ex corporis cavitatibus, eliminari nequeunt; ad hoc, ſi morbus diu duraverit, aergo ſeneſcente, aut natura debili, vel cui corrupti admodum humores; et ſi adſint febricula, ſitis, et dyſpnoea, vel denique, ſi medecinae concedat et reveneat *; tunc quidem, in magno verſatur aeger periculo.

De aergo conclamatum eſt, ubi urina diverſis coloribus in matula ſe prodit. Aut ſub vetuſto morbo, et infirmis viribus, incipit profluere alvus †; ſi aqua vias ſibi per cutem paraverit, et ulcera in ſphacelem vertantur. Poſtremo, in propinquo mors eſt, ſi a cordis palpetatione, pulſu inequali, nonunquam deficiente, ſuſpicio ſubit, polipoſas concretiones jam circa cor, et pulmones adeſſe.

Huc uſque de morbi cauſis, hiſtoria, et prognoſi; nunc ad medendi indicationes ventum eſt, quae omnes in hiſce poſitae videntur.

Prima,

* Hipocrat. Aphoriſm. ſect. 7. § 47. —— Coac. Praenot. 460. ——

† Lomii obſerv. p. 201. 202.

Primo, Ut liber concilietur fluxus liquori ſtagnanti.

Secundo, Ex corpore evacuetur.

Tertio, De novo ne creſcat caveatur.

1. Ad primam indicationem abſolvendam, conducunt medicamenta, quae motum humorum adaugent. Vaſa obſtructa reſerant; et liquores nimis tenaces ſolvunt.

In hunc finem varia a diverſis Medicis adoptantur cardiaca, ſtimulantia, et aperientia; horum nonnulli humores corigunt, et ut facilius expellantur efficiunt; nonnulli etiam eodem tempore quo corrigunt, ex uno aut alio corporis emunctorio eliminant. In prioribus, ſunt aromatica oleoſa, roborantia amara, et ſaponacea reſolventia; dummodo vero viſcera alio morbo non perdita fuerint, aut tumoribus duris, et reſeratu difficilibus obſita, neque humores putridi devenerunt, Mercurius omnibus palmam praeripit, et omne id, quod a diverſis medicamentorum qualitatibus efficitur, ſolo ſuo pondere, praeſtare videtur.

Mirabile hoc fluidum metallicum, ſanguine fere quater decies ponderoſius, non ſolum actionem vaſorum in ſe, et in alios humores, ſuo pondere augebit; ſed, pari etiam ratione, motum ab iis acceptum, diutius retinere

retinere poteſt. Hinc ad plurima infinuatur vaſa, ubi vis cordis fluida leviora pellere nequit, obſtacula ibi nata removebit, et circulum ſanguinis liberum per omnia accelerabit. Ab actione ejus, motum etiam glutinoſis ſtagnantibus impertitur, quae, hoc modo attenuantur, et in circulum iterum reſorpta, inde ex corporis cloacis tranſire, quam maxime diſponuntur. Cavendum tamen eſt, ne tanta copia ingeratur, ut in Ptyaliſmum incidat aeger; nam quatenus fundit humores, ſi majori copia propinatur, quam quae ad obſtructa reſeranda, et fluorem et abſorptionem ſtagnantium conciliandum requiritur, malum potius augebit.

Si morbus diu duraverit, et febris valde urgeat, tunc ab remediorum calidorum, et mercurii uſu abſtinendum, et in eorum loco vocanda, quae putredini reſiſtunt; ut ſucci ſaponacei, acida grata, et leniter aromatica.

Aquae minerales a quibuſdam ad obſtructiones reſolvendas praeſcribuntur, quae, ſi ex corpore celeriter decurrant, voto reſpondere poſſint, ſin minus, malum potius augebunt.

In primum ſcopum, multum etiam conducunt frictiones, motus, et calor, quibus nempe humores in cavitatibus extra cordis poteſtatem accumulati, conquaſſantur, attenuantur, et in motum iterum reducuntur.

2. Secunda ſpectat indicatio ad ſeri evacuationem; quae, vel per emunctoria corporis naturalia, aut emiſſaria arte facta peragitur. Quoad primum, pro diverſa aegri diſpoſitione, vel ad ſudorem, vel diureſin facilem, vel ad alvum laxum: evacuatio nunc melius per ſudorifera, nunc per diuretica, nunc per purgantia, vel etiam per emetica, inſtituitur. Atque hic imprimis ſi adhibeatur mercurius, ſedulo obſervandum, *quo maxime vergat natura*, et eo ejus actio prae caeteris determinanda eſt.

Multos Hydropicos diureticis liberatos fuiſſe, varia apud practicos extant exempla; hinc jure merito ea medicamenta multum laudantur, et pleriſque aliis praeferuntur; his quippe aegri vires non adeo proſternuntur, ut alia ratione fieri ſolet. Accidit praeterea quod ſtimulant, et aperiunt, et experientia docet, haud minori vi in ſero per renes repurgando, quam in viſceribus deobſtruendis, et ſeri fluorem conciliando gaudere. Inter haec medicamenta diuretica, praecipue eminent, ſalia per incinerationem ex herbis parata; qualia, 1mo, ſal Abſynth. Geniſt. ſtipt. Fabar. et multa alia; vel ſapones ex his facti. Haec lixivialia caeteris longe praeſtare, Sydenhamus teſtatur. 2do, Vegetabilia diuretica, Stimulantia; ut rad. Raphan. ruſtican. Allii. quinq. apperient. ſem Dauc. ſylv. Fenicul. Petroſſelin. Sinap. bacc. Juniper. et ex his preparata. 3tio, Animalium preparationes; ut Milleped. Cantharid. Formic, &c. 4to, Metallica ſoluta; ut tinct. Cupr. a Boerhaavio laudata. 5to, Salia neutra; ut Nitrum, Tart. vitriolat. tartarizat.

tartarizat. ſp^{t} Minderer. &c. Si aeſtu, aut ſiti, vehementer aeger affligeatur, iſta media, prae lixivialiis exhiberi debent.

SUDORIFERA Anaſarcae non raro etiam proſunt, quoniam vero plerumque adeſt δυσδιαφορησις haec via non niſi praemonſtrante natura, aliis certioribus eſt praeponenda. Multa quidem ſunt quae diaphoreſin auctiorem reddunt, ea ſcilicet omnia, quae, virtute penetrante, ſtimulante praedita, actionem vaſorum augent, et humores ad partes corporis exteriores eliciunt. Huc quoque valent, corporis exercitium, frictiones, et calor. Inter ſudorifera quibus major penetrandi vis, ſunt eligenda, ut ſalia volatilia et etiam neutra, decoctum lignorum forte, mane calidum hauſtum, ut et aromata plurima.

UT per alvum ducantur aquae, ſi nil obſtet, et aegri viribus hoc facere liceat, nec viſcera ſint corrupta, ſtatim ab Hydragogis initium eſt faciendum. In his adhibendis, caute attendendum, ad aegri vires, et ideoſyncraſiam: namque, ut obſervavit Sydenhamus *, " quatenus pur-
" gantia, praecipue hydragoga, ſanguinem aliquatenus
" debilitant, laeduntque, niſi corpus celeriter pervadunt,
" et citiſſime expelluntur, tumorem potius adaugent." Quamobrem addit idem cl. auctor, " Ut cum bonis
" aegri rebus purgatio inſtituatur, ſcire oportet, utrum
" aegri corpus facile, an vero difficulter, atque aegre
" catharticis

* Sydenham. de Hydrope, p. 485.

" catharticis cedat; cum in hoc cardine curationis omnis, " ſive nullo, ſive non niſi magno labore, peragendae, ne- " gotium vertatur." Hinc ſi evacuatio hujuſmodi male procedat, et aeger difficulter purgetur, aqua aliter eſt ejicienda.

His vero non obſtantibus, tunc diligenter conandum, ut aquae ea maxima celeritate exhauriantur, quam aegri vires ferre queant; repetitis itaque vicibus, in catharticorum uſu perſiſtendum, donec aquae omnes expulſae ſunt. Aliter, ſi non niſi poſt longa intervalla repetatur purgatio, quantumlibet copioſa cartharſis praeceſſerit, aquis denuo affatim colligendis, anſam praebebimus.

Evacuatio aquae per ſedem, a plurimis Medicis caeteris praefertur; et quidem, ſi aegri vires ſufficiant, neque purgatu difficilis ſit, humores ſtagnantes cito hac via educi poſſunt. Hydragoga enim quatenus vaſa ſtimulant; febrem quaſi artificialem inducunt, et inde ſequitur ſeri ex cavitatibus abſorptio, et eodem tempore ejus ex corpore eliminatio. Cathartica ad hunc finem neceſſaria, quia multiplicia exiſtunt, enumerare ſupervacaneum foret, quorum autem utilitatem maxime probavit uſus, ſunt, Jalappa, Elaterium, Syr. de Rhamno, Scammonium; mercurius quoque dulcis, parva quantitate purgantibus immiſtus, auxilio erit. Horum uſui, nonnulli amara roborantia interponunt.

Quod

Quod de uſu Catharticorum dictum fuit, in Emeticis adhibendis, locum etiam habet. Partium ſolidarum concuſſione, quae horum uſu excitatur, ſtagnantia ſoluta in ſanguinem iterum attrahuntur, atque non ſolum vomitu, ſed ſede etiam expelluntur, quin ſaepe diureſis etiam promovetur.

Methodus qua aquae per emiſſaria nova educuntur, raro hodie aggreditur. Hac operatione utebantur antiqui; immo ab Hippocrate ipſo memoratur, et Ætius quoque ex Aſclepiade acuratiſſime tradit, quemadmodum Hydrops-Anaſarca hoc modo curanda ſit: " Id " inquit fit, interiorem crurum partem incidendo, quatuor digitorum a talis intervallo, ea altitudine, qua in " miſſione ſanguinis vulgo fieri ſolet. Ita exiguus primo " ſanguis profluit; dein, ſine inflammatione, continuus " aquae curſus eſt, ita ut foramen uſque pateat, dum humor omnis ſit exhauſtus, locuſque detumuerit." Leonides Alexandrinus, qui poſt Aſclepiadem, Galeno propior floruit, cujus fragmenta ab Ætio potiſſimum conſervata ſunt, illud inſuper addit, " ſi per crurum inciſiones humor non ſatis copioſe emittatur, alias, in aliis " corporis partibus, plagas eſſe faciendas, in femoribus " nempe, aut in brachiis, aut etiam in ſcroto, ſi id tu " muerit, per quas ingens aquae vis educi poſſit. *&c.* * "

* Friend. hiſtoria Medicinae, p. 21. vol. 3.

Si morbus recens ſit, aut ab defectu ſimplici oriatur, neque cellulae admodum turgidae devenerint, methodus haec tentari poſſit: obſervanda tamen eſt magni ſane momenti cautela, ne ſcilicet pars inciſa, gangrenâ, corripiatur. Quamobrem cavendum ut exeuntibus aquis, pars antea tumefacta, nunc ſubſidens, circumductis faſciis ligetur, et corpus cortice Peruviano, aliiſque roborantibus, quam citiſſime firmetur.

3. Aquis eductis, ut ad ultimam indicationem properemus; ſummâ ope nitendum, ut ſanguinis debilitati ſubveniatur, medicamentorum cardiacorum, roborantium uſu, aptoque vitae regimine, unde novus aquarum proventus, praecaveri poſſit.

Huic ſcopo conferunt; Vegetabilia amara, roborantia, ut rad. Gentian. Cal. aromat. Galingal. Rhaei. cort. Peruvian. Aurantior. ſummitat. Abſynth. Centaur. minor. Trefol. aquat. flor. Chamomel. ſem. Card. benedict. Aromata, ut et Chalybs, ejuſque praeparationes. Ex his et plurimis aliis, infinitae formulae concinnari poſſunt, ut res aegri poſtulant.

Ad hanc porro intentionem implendam, omnino neceſſe eſt, ut iis quae jam diximus, adjungatur apta rerum non naturalium ſelectio.

Imprimis

IMPRIMIS igitur, aerem humidum fugiat aeger; victus ſit ſiccus, ſimul nutriens, coctuque facilis; ut panis biſcoctus, carnes animalium juniorum aſſae. Palato condimentis indulgeat. Liquores tenuiores parce admodum bibat, et pro his vina generoſa ſubſtituantur; in pauperibus vero quorum res anguſta domi, talia non permittant; cereviſia fortis, califacientibus et roborantibus impregnata, in eorum loco concedatur. Cibus et potus ſaepe, et parva copia ingerantur. Somnus ſit moderatus; exercitiis utatur, conducunt prae caeteris vectiones. Frictiones corporis ſaepe repetitae, multum etiam hoc in morbo conferre ſolent.

FINIS.